

ТИЖНЕВИЙ МОДУЛЬ
з інтегрованого курсу «Українська мова»
(3 клас)

© Ірина Старагіна, Аліна Ткаченко, Людмила Гуменюк, Оксана Волощенко, Ольга Романюк, 2019 – 2020

© НУШ-2 Авторський колектив під керівництвом Романа Шияна

№ з/п	Дата	Проблемне запитання/ Тема	Орієнтовні види діяльності	Ресурси/Джерела
<p>Тиждень 11(18.11-22.11) Змістові лінії та пропонований зміст</p> <p>Взаємодіємо усно. Уявлення про ситуацію міжособистісного спілкування (умови, учасники, мета). Репліка в діалозі: порада, співчуття, комплімент тощо. Різні види тональності (звичайна, фамільярна, вульгарна).</p> <p>Взаємодіємо письмово. Адресат, мета, ситуація. Орфограми, пунктограми, правила слововживання та словозміни (у межах вивченого). Словники як довідкове джерело зі слововживання та правопису (тлумачний, орфографічний).</p> <p>Читаємо. Мета читання (розважитися, отримати інформацію, зрозуміти, переконатися тощо). Художні тексти. Малі фольклорні форми: загадки, скоромовки, прислів'я, приказки, ігровий фольклор, казки, пісні, легенди, міфи. Дитячі твори українських та іноземних авторів. Аналіз художнього тексту. Місце і час подій, персонажі (мотиви поведінки, причини переживань та емоцій, стосунки між персонажами). Інтерпретація художнього тексту. Виразне читання, драматизація, читання в ролях, творчий переказ, створення власного тексту за аналогією, продовження тексту. Оцінювання переживань та емоцій персонажів.</p> <p>Досліджуємо мовлення. Склад. Наголос. Голосні наголошені та ненаголошені. Орфоепічний словник як довідкове джерело норм літературної вимови. Чергування звуків (заміна наголошеного голосного звука ненаголошеним, глухого приголосного дзвінким, твердого приголосного м'яким або пом'якшеним), яке не впливає на зміну значення слова. Позначення звуків, що чергуються, на письмі. Орфограми, пов'язані з чергуванням звуків. Орфографічний словник як довідкове джерело щодо норм правопису. Основа та закінчення. Значущі частини основи слова: префікс, корінь, суфікс. Спільнокореневі слова.</p> <p>Досліджуємо медіа. Мета і цільова аудиторія. Візуальні медіа. Аудіовізуальні медіа.</p> <p>Театралізуємо. Персонажі п'єси. Діалог між персонажами. Дійові особи та виконавці. Словесні і несловесні засоби для створення образу персонажа на сцені. Режисер. Репетиція вистави. Роль художника-декоратора, композитора у створенні вистави. Декорації та театральний реквізит, театральний костюм, театральна афіша.</p> <p>Примітка:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання, спрямовані на формування та відпрацювання умінь та навичок (графічних, орфографічних, орфоепічних тощо), учитель може добирати додатково, враховуючи індивідуальні особливості учнів. 2. У доборі тематики текстів ураховується поточна тема інтегрованого курсу «Я досліджую світ» – Чарівні перетворення (листопад). 				

1.		<p>Чим чарівна казка відрізняється від притчі?</p>	<p>Перегляд відеофільму «Від холодильника до робота: як Леонардо да Вінчі змінив наше життя?»</p> <p>- (До перегляду) Чи знаєте ви, хто такий Леонардо да Вінчі?</p> <p>- Що ви знаєте про цю людину?</p> <p>- Як ви думаєте, кого називають <i>генієм</i>? (<i>Геній - особа з найвищим ступенем обдарованості, яка проявляється в її творчості.</i>)</p> <p>- Дивлячись фільм, спробуйте знайти відповіді на такі запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скільки картин написав Леонардо да Вінчі? 2. На основі якого винаходу Леонардо да Вінчі було створено робота для космічної станції? 3. Якою ідеєю був одержимий винахідник? 4. Як винахідник потурбувався про безпеку пілотів? 5. У якому віці винахідник розробив проект самохідного візка? 6. З якою метою було створено охолоджувальну машину? 7. Який внесок зробив Леонардо да Вінчі у розвиток медицини? <p>Важливо! Учитель/ка заздалегідь записує питання на дошці. Учні читають питання перед переглядом фільму. Учні пропонуються робити записи на чернетках. Також учитель говорить про те, що фільм супроводжується титрами. У разі, якщо учні не встигають</p>	<p>Від холодильника до робота: як Леонардо да Вінчі змінив наше життя?</p> <p>https://www.bbc.com/ukrainian/media-48137654</p>
----	--	--	---	---

		<p>читати титри, вони можуть подати сигнал, щоб учитель/ка зробила стоп-кадр. Під час читання титрів учитель/ка цікавиться, які слова незрозумілі учням і допомагає розтлумачити їх.</p> <p>Робота в парі: передбачення змісту тексту за ілюстраціями(Додаток 1). Запис власних висловлювань. Перевірка сумнівних написань за орфографічним словником</p> <p>- Сьогодні ми читатимемо притчу Леонардо да Вінчі. - Чи знаєте ви, що таке притча?</p> <p>Важливо!Притча – короткий літературний твірповчального характер. Притчібувають народними і авторськими. Притча будується на життєвих ситуаціях, на повсякденних спостереженнях суспільного життя.</p> <p>- Розгляньте ілюстрації. - Попрацюйте в парах, поміркуйте, про що може йтися у творі з такими ілюстраціями. Складіть і запишіть 3-4 речення про зміст цього твору. Поміркуйте, якою може бути його назва.У разі сумніву щодо написання якогось слова звертайтеся до орфографічного словника. - Визначте, хто із вас розповість про ваші припущення щодо змісту твору.</p> <p>Важливо! Запропонуйте кільком парам (за</p>	<p>Леонардо да Вінчі «Мурашка і пшенична зернина» (авторська притча) https://bitly.su/JBWRP</p>
--	--	---	--

бажанням) зачитати записані передбачення.

**Виразне читання/слухання притчі Леонардо да Вінчі «Мурашка і пшенична зернина».
(Додаток 2). Обговорення первинного сприйняття**

- Порівняйте зміст прочитаного твору зі своїми припущеннями. Чи правдивими виявилися ваші припущення? Що справдилося?
- Що здивувало вас у притчі?
- Чому пшенична зернинка чекала дощу?
- Що мурашка шукала у полі?
- Що мала на увазі зернинка, говорячи про своє призначення – *народжувати нове життя?*
- Про що зернинка просила у мурашки?
- Що означає слово *сторицею*? (*Дуже щедро віддячувати за зроблену послугу, добрий вчинок.*)
- Як, на вашу думку, з однієї зернинки може утворитися 100?
- Чому пшенична зернинка змогла виконати обіцянку аж наступного літа?
- Що насправді відбувалося із пшеничною зернинкою у землі? Чи можна назвати це чарівним перетворенням?
- Подумайте, що вказує на те, що «Мурашка і пшенична зернинка» – це не чарівна казка, а притча? (*Немає чарівника, чарівних предметів, чарівних слів. Є життєва ситуація і один з варіантів її вирішення.*)

Д/з Розпитайте в рідних, які притчі вони

			знають. Підготуйтеся до презентації притчі у класі.	
2.		Скільки різних коміксів можна створити на основі однієї притчі?	<p>Презентація притчі, почутої/прочитаної вдома Поміркуйте, що вказує на те, що переказане вами, – притча.</p> <p>Робота в групах: «Притча на новий лад», створення коміксу на основі притчі Леонардо да Вінчі «Мурашка і пшенична зернина»(Додаток 3). Перевірка сумнівних написань за орфографічним словником</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поміркуйте, які можуть бути інші варіанти вирішення життєвої ситуації, розказаної в притчі Леонардо да Вінчі «Мурашка і пшенична зернина». - Об'єднайтеся в групи, кожна група отримає завдання написати інший варіант притчі у вигляді коміксу: <p>1 група: Напишіть, якою могла би бути притча, якби мурашка забрала зернинку в мурашник.</p> <p>2 група: Напишіть, якою могла би бути притча, якби зернинка не дотримала обіцянки.</p> <p>3 група: Напишіть, якою могла би бути притча, якби мурашка не зарила зернинку в землю, але й не забрала з собою.</p> <p>4 група: Напишіть, якою могла би бути</p>	

			<p>притча, якби ще кілька мурашок зарили зернинки в землю.</p> <p>Презентація коміксів</p>	
3.		<p>Як визначити рід у словах-назвах предметів?</p>	<p>Вибіркове читання: слова-назви предметів жіночого роду. Робота з лексичним значенням слова</p> <p>- Зачитайте уривки з тексту «Мурашка і пшенична зернина», де слово <i>вона</i> використано замість слів <i>зернина</i> та <i>мурашка</i>.</p> <p>1) Після жнив залишилася на полі пшенична зернина. З нетерпінням чекала вона дощу, щоб заритися в сиру землю до настання холодів.</p> <p>2) Мурашка задумалася: - Сто зернин замість однієї! Таке чудо буває тільки: в казках. А як ти це зробиш? – запитала вона.)</p> <p>Важливо! Слова-назви предметів, які можна замінити словом <i>вона</i>, – це слова-назви предметів жіночого роду.</p> <p>- Знайдіть та випишіть усі слова-назви предметів жіночого роду, які трапилися в тексті. Слова записуйте в початковій формі (тобто у формі називного відмінка однини). Як ви їх будете шукати? (Підставляти слово <i>вона</i>.)</p> <p><i>Очікуваний запис: зернина, мурашка, земля, знахідка, спина, ноша, зима, сила, їжа, угода,</i></p>	

турбота, голова, правда, сториця, таємниця, казка, ямка, обіцянка.

- Чи значення усіх слів ви можете розтлумачити? Де ви можете дізнатися лексичне значення слова?

- Чи чули ви як по-різному наголошують склади в словах *спина, обіцянка*?

Важливо! Дізнатися, як правильно наголошувати слова, можна не лише в тлумачному словнику, а й в спеціальному словнику, який називається *орфоепічний словник*.

Пошук у словах орфограм слабкої позиції. Перевірка орфограм за орфографічним зразком або сильною позицією звука. Слова-назви предметів чоловічого та середнього роду. Робота з лексичним значенням слова

- У яких словах трапилися орфограми слабкої позиції? Підкресліть їх рисою. (*Зернина, земля, зима, таємниця.)*

- Поміркуйте, як можна впевнитися, що ви написали слова правильно? (1) *Порівняти з текстом, з якого списували слова; 2) Дібрати перевірку за сильною позицією: зернина - зерна, земля – землі, зима – зими, таємниця – таємний).*

- Чому ви не всі слова-назви предметів, які трапилися в тексті виписали? Чому не виписали

слова *поле, мурашник* та інші? (Ці слова не замінюються словом *вона*, тобто у них інший рід.)

Важливо! Слова-назви предметів, які можна замінити словом *він*, – це слова-назви предметів чоловічого роду. Слова-назви предметів, які можна замінити словом *воно*, – це слова-назви предметів середнього роду.

Робота в парі: пошук та запис слів-назв предметів чоловічого та середнього роду

- Знайдіть та випишіть усі слова-назви предметів чоловічого та середнього роду, які трапилися в тексті. Слова записуйте в початковій формі (тобто у формі називного відмінка однини). Як ви їх будете шукати? (Підставляти слово *він* або *воно*.)

- Розподіліть між собою обов'язки: хто відповідатиме за пошук слів-назв предметів чоловічого роду, а хто – середнього. Виконайте завдання.

Важливо! Якщо слово-назва предмету трапилося в тексті у формі множини, то для того, щоб визначити рід, треба утворити форму однини. Але слід пам'ятати, що не у всіх слів-назв предметів є форми і однини, і множини. Наприклад, слово *жнива* не має форми однини.

Очікуваний запис:

Ч.р.: дощ, холод, мурашник, вечір, запас, рік,

час.

С.р.: поле, нетерпіння, призначення, життя, терпіння.

- У яких словах трапилися орфограми слабкої позиції? Підкресліть їх рисою. (*Мурашник, нетерпіння, призначення, життя, терпіння.)*

- Порівняйте з текстом, з якого списували слова, чи правильно ви їх написали.

Уявлення про префікс

- Зверніть увагу на слова *нетерпіння та терпіння*. Це спільнокореневі слова? Що таке терпіння? (*Здатність довго й наполегливо робити що-небудь, займатися чимось.*) А що таке нетерпіння? (*Небажання довго терпіти.*)

- Звідки взялося нове значення? Визначте у словах частини слова.

- У якій послідовності ви це будете робити? (*Спочатку основа та закінчення, потім корінь, потім суфікс.*)

- Зверніть увагу на частину слова, що стоїть перед коренем, і за допомогою якої утворилося нове спільнокореневе слово.

Важливо! Учитель/ка дає визначення префікса: «Частину слова, що стоїть перед коренем називають префіксом» та вводить позначку для цієї частини слова (–). Також учитель/ка звертає увагу учнів на те, що в українській мові є лише префікс НЕ-, префікса НИ- не існує. Але префікс НЕ (частину слова) слід не плутати з

			окремим словом-помічником НЕ. Учитель/ка пропонує знайти в тексті речення: <i>«Якщо ти не потягнеш мене в мурашник і залишиш на рідному полі, – пояснила зернина, – то рівно через рік одержиш сто пшеничних зернин»</i> , щоб впевнитися, що НЕ може бути й окремим словом.							
4.		Скільки різних вистав можна створити на основі однієї притчі?	<p>Вибіркове читання. Підготовка до вистави: обговорення емоцій, почуттів, поведінки персонажів</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прочитайте першу репліку діалогу зернини й мурашки з притчі «Мурашка і пшенична зернина». А тепер знайдіть в тексті слова автора до цієї репліки. Що нам стало відомо з тексту притчі про почуття і поведінку зернини? (<i>Лише те, що зернина попросила, а не стала вимагати тощо.</i>) - Який тон у зернини? Звичайний? Фамільярний? Вульгарний? - Тепер прочитайте другу репліку. Що стало відомо з тексту притчі про почуття і поведінку мурашки? А що залишилося невідомим? А який тон у мурашки? Звичайний? Фамільярний? Вульгарний? - Тепер прочитайте третю репліку. .. <p>Наприклад:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Репліка</th> <th>Емоції, почуття</th> <th>Поведінка/ тон</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>- Навіщо ти</td> <td>?</td> <td>Просить/?</td> </tr> </tbody> </table>	Репліка	Емоції, почуття	Поведінка/ тон	- Навіщо ти	?	Просить/?	
Репліка	Емоції, почуття	Поведінка/ тон								
- Навіщо ти	?	Просить/?								

			надриваєшся, покинь мене тут			
			- Якщо я тебе покину, ми залишимося на зиму без їжі. Нас багато, і кожен повинен працювати, щоб збільшити запаси в мурашнику.	?	Важко дихає/?	
			- Я розумію твої турботи. Але зрозумій і ти мене. Послухай мене уважно, розумна мурашко!	?	?/?	
			- Так знай же, у мені таїться велика життєдайна сила. Моє призначення	?	?/?	

			– народжувати нове життя. Давай укладемо з тобою угоду.		
			- Яку угоду?	?	?/?
			- А ось яку. Якщо ти не потягнеш мене в мурашник і залишиш на рідному полі, то рівно через рік одержиш сто пшеничних зернин.	?	Пояснює/?
			-	Здивування, недовіра	Хитає головою/?
			- Вір мені, дорога мурашко, я кажу правду. Якщо ти зараз відмовишся від мене і зачекаєш, то потім я	?	?/?

			<p>сторицею нагороджу твое терпіння і твій мурашник не постраждає.</p>				
			<p>- Сто зернин замість однієї! Таке чудо буває тільки в казках. А як ти це зробиш?</p>	?	?/?		
			<p>- Повір мені, це велика таємниця життя. А зараз вирий невеличку ямку, закопай мене, а влітку повертайся сюди.</p>	?	?/?		
			<p>- Знайти відповіді на питання нам допоможе вистава. Кожна група запропонує своє бачення поведінки. Умова: у ваших виставах не буде оповідача, будуть лише актори – зернина та мурашка. А ми по їхніх інтонаціях, голосу, поведінці й маємо здогадатися, що вони відчують.</p>				

			<p>Робота в групі: розподіл ролей; створення афіші</p> <p>Учні об'єднуються в групи, домовляються, хто які ролі буде виконувати, хто буде режисером і допоможе акторам, а хто створюватиме афішу. Поки актори з режисером проводять репетицію, решта готують афішу. Учитель нагадує, що має бути на афіші:</p> <ul style="list-style-type: none"> - назва вистави; - час і місце; - актори і ролі; - режисер; - художники. <p>Перегляд і обговорення міні-вистави</p> <p>Перед показом кожна група вивішує афішу, потім пропонує свою версію вистави. Учні можуть імпровізувати з репліками, якщо вони їх запам'ятали лише частково. Після показу глядачі плескають, а актори кланяються. Під час обговорення, чим сподобалася вистава, увага привертається до того, чим саме відрізняється виступ даної групи, чим саме їхній виступ особливий.</p>	
5.	Для чого словам-назвам ознак та назвам дій змінюватися за родами?		<p>Робота в групі: вибіркоче читання, пошук та запис слів назв-ознак, залежних від слів-назв предметів. Значення роду в словах-назвах ознак</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знайдіть та випишіть слова-назви ознак, які пов'язані зі словами назвами предметів. Щоб 	

не помилитися в написанні слова, орфограми слабкої позиції підкреслюйте рискою та звіряйте зі зразком:.

_____ зернина,
_____ земля,
_____ ноша,
_____ таємниця,
_____ поле,
_____ час.

- У словах-назвах ознак визначте основу та закінчення.

- Поміркуйте, чому в словах-назвах ознак, які залежать від слів *зернина, земля, ноша, таємниця* – одне закінчення, у словах *поле, час* – закінчення інші.

Важливо! Слова-назви ознак своїм закінченням вказують із словом-назвою предмета якого роду вони пов'язані.

- Перевірте, чи змінюються слова-назви ознак за родами. Поміркуйте, для чого словам-назвам ознак треба змінюватися за родами?

Важливо! Слова-назви ознак на відміну від слів-назв предметів змінюються за родами. Їм потрібна ця зміна, тому що одне слово-назва ознаки може пов'язуватися з різними словами-назвами предметів: велика таємниця (ж.р.), велике поле (с.р.), великий час (ч.р.).

Записування слів та сполучень слів під диктування. Визначення слів з орфограмами слабкої позиції

- Як ви думаєте, чи усі справи дають результат одразу після їхнього виконання?
- Я читатиму список певних справ, вам потрібно записувати їх у два стовпчики:
 - 1) справи, результат яких видно одразу;
 - 2) справи, результат яких з'являється з часом.

Слова і сполучення слів для диктування: *прибирання, навчання, виконання домашнього завдання, похід до перукарні, заняття у спортзалі, вивчення іноземної мови, вирізування сніжинки, переказ тексту.*
- Орфограму слабкої позиції в словах позначайте рисою.

Важливо! Варто наголосити дітям, що іноді ми ставимо перед собою мету, для досягнення якої варто докласти дуже багато зусиль, і для цього може знадобитися певний час.

Читання/слухання висловлювання Василя Голобородька про процес створення віршів

- Як ви думаєте, що потрібно для того, щоб писати вірші? Це те, чого можна навчитися за один раз, чи потрібно докласти зусиль? Якщо так, то яких?
- Прочитайте, що про це думає поет Василь Голобородько.

Хрестоматія 3-4 кл., с.56

		<p>Читання/слухання вірша Василя Голобородька «Дружимо з деревцем» (Додаток 4)</p> <p>- Від чийого імені розповідаються події у вірші? (Від імені автора-чоловіка).</p> <p>- Про який час йдеться у вірші: про теперішній чи про минулий? Як ви це можете довести? Спробуйте замінити слова-назви дій у минулому часі на теперішній. (<i>Проходжу, відхиляю, відпускаю.</i>)</p> <p>- Що вказує на те, що автор чоловік? (<i>Використання слів-назв дій у чоловічому роді.</i>)</p> <p>- Як звучав би вірш, якби розповідався від імені жінки? Спробуйте замінити слова-назви дій у чоловічому роді на жіночий.</p> <p>Важливо! Слова-назви дій у минулому часі змінюються за родами. Форма минулого часу слів-назв дій чоловічого роду утворюється за допомогою суфіксу –в-, а жіночого та середнього родів суфіксу –л-.</p> <p>- Чи зруйнувався вірш? (<i>Вірш не зруйнувався, бо у ньому немає рими.</i>)</p> <p>- Чи є у цьому вірші слова вжиті в переносному значенні?</p> <p>Важливо! Варто нагадати дітям на те, що є вірші без рими. Даний вірш має специфічну, структурно наближену до прози форму віршованого твору).</p>	Хрестоматія 3-4 кл., с.58
--	--	---	---------------------------

Додаток 1



МУРАШКА І ПШЕНИЧНА ЗЕРНИНА

(авторська притча)

Після жнив залишилася на полі пшенична зернина. З нетерпінням чекала вона дощу, щоб заритися в сиру землю до настання холодів.

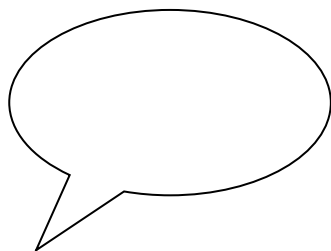
Мимо пробігала мурашка й помітила зернину. Зраділа знахідці, узяла на спину *важку ношу* й повільно поповзла до мурашника, щоб до вечора встигнути додому.

- Навіщо ти надриваєшся, покинь мене тут, – попросила пшенична зернина.
 - Якщо я тебе покину, – відповіла мурашка, важко дихаючи, – ми залишимося на зиму без їжі. Нас багато, і кожен повинен працювати, щоб збільшити запаси в мурашнику.
- Тоді зернина подумала і сказала:
- Я розумію твої турботи. Але зрозумій і ти мене. Послухай мене уважно, розумна мурашко! Задоволена тим, що можна трішки перепочити, мурашка скинула із спини тяжку ношу.
 - Так знай же, – сказала зернина, – у мені таїться велика життєдайна сила. Моє призначення – народжувати нове життя. Давай укладемо з тобою угоду.
 - Яку угоду?
 - А ось яку. Якщо ти не потягнеш мене в мурашник і залишиш на рідному полі, – пояснила зернина, – то рівно через рік одержиш сто пшеничних зернин.
- Здивована мурашка недовіркою похитала головою.
- Вір мені, дорога мурашко, я кажу правду. Якщо ти зараз відмовишся від мене і зачекаєш, то потім я сторицею нагороджу твоє терпіння і твій мурашник не постраждає.
- Мурашка задумалася:
- Сто зернин замість однієї! Таке чудо буває тільки: в казках. А як ти це зробиш? – запитала вона.
 - Повір мені, – відповіла зернина, – це велика таємниця життя. А зараз вирий невеличку ямку, закопай мене, а влітку повертайся сюди.

У домовлений час мурашка прийшла на поле. Пшенична зернина дотримала своєї обіцянки.

Леонардо да Вінчі

Додаток 3



Додаток 4

ДРУЖИМО З ДЕРЕВЦЕМ

Проходив повз деревце,
відхилив гілку рукою,
потім **відпустив** — гілка, як песик,
лизнула зеленим язиком
у щоку.

Василь Голобородько

«Медійна програма в Україні» фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) і виконується міжнародною організацією Internews.



Виготовлення цього тижневого кейсу стало можливим завдяки підтримці американського народу, що була надана через проект USAID «Медійна програма в Україні», який виконується міжнародною організацією Internews. Зміст матеріалів є виключно відповідальністю авторської групи та необов'язково відображає точку зору USAID, уряду США та Internews.